

NEVERJETNA SREČA LJUBLJANSKEGA ALPINISTIČNEGA SMUČARJA ALEŠA LONČARIČA

700-METRSKI PADEC Z MATTERHORNA

MARJAN RAZTRESEN

Aleš Lončarič. 24-letni ekstremni smučar iz Ljubljane, je zanesljivo porabil vse količine sreče, ki so mu jo bile ob rojstvu dale rojenice in sojenice skupaj: tik pod vrhom 4476 metrov visokega Matterhorna, gore — lepote v švicarskem delu Centralnih Alp, je padel po Vzhodni steni več kot 700 metrov globoko in ostal živ. Še več: niti ene kosti nima zlomljene in niti pretresa možganov nima. Švicarski gorski reševalci in pilot helikopterja, ki so ga našli pred eno od ledeniških razpok na nadmorski višini približno 3400 metrov, so nejeverno zmajevali z glavami: to je neverjetno, so govorili, to je noro!

START 300 METROV POD VRHOM GORE

Bil je ponedeljek, 26. maja letos. Bilo je najzgodnejše jutro, ura je bila komaj pol treh, ko sta 24-letni Aleš Lončarič in 21-letni **Blaž Čadež**, oba alpinista in alpinistična smučarja iz Ljubljane, zaprla za seboj vrata planinske kočice Hörnli na nadmorski višini 3260 metrov. Na nočnem nebu se je kazal obris nebeško lepega zoba Matterhorna, sanjske gore številnih alpinistov in zadnja leta tudi alpinističnih smučarjev. Njegova Vzhodna stena je bila okovana v led, saj je bilo ponoči peklensko mraz, na led pa je le dva dni prej padlo kar precej snega, ki je zapolnil ozebničke, manjše razpoke in tudi večino smeri, po katerih so alpinisti in drugi obiskovalci gore najpogosteje hodili in plezali na vrh. Nov sneg je oba Ljubljančana sicer močno oviral pri hoji, kot pa se je pokazalo nekaj ur pozneje, je bil zanj dobesedno pravi dar z neba.

Fanta sta bila otovorjena vsak s svojim nahrbtnikom s potrebno osebno in plezalno opremo, poleg tega je imel Aleš na njem privezane smuči, Blaž pa snežno desko. Na Matterhorn nista šla samo plezat, ampak sta se nameravala po njegovi Vzhodni steni spustiti vsak na svojih dilcah. Posebno naporen je bil vzpon od nadmorske višine 3800 metrov dalje, ko sta se plezala ponekod do bokov ugrezala v nov sneg.

Sedem ur sta potrebovala, da sta prišla pod vrh. Čisto na vrh nista nameravala iti; to ju ta dan ni zanimalo, čeprav sta bila le kakšnih 300 višinskih metrov pod njim. Z vrha bi bilo smučanje tudi teoretično nemogoče, hotela pa sta se s čim višje točke te markantne gore smučati po Vzhodni steni, katere strmina je okoli 50 do 60 stopinj, kar pomeni, da je stena skoraj navpična.

Ob pol desetih dopoldne sta si na višini 4150 metrov pripela smuči oziroma snežno desko. Sonce je sicer sijalo, vendar je po steni pometal močan veter. Ker je bilo kar precej hladno, si oba smučarja na svoji najvišji točki na gori nista privoščila počitka, da se ne bi ohladila. Toda četudi bi bilo topleje, bi najverjetneje storila isto: več let sta sanjala o smučanju s te lepe gore, zdaj so se jima sanje začele uresničevati.

Aleš Lončarič: »Samo smejim se težko zaradi odrgnin po obrazu.«

Za ta podvig sta se pošteno pripravljala, med priprave pa je nekako stelo tudi Aleševo smučanje s himalajskega šesttisočaka Mera Peaka lanskega novembra. Sicer sta zadnje mesece skrbela tako za splošno telesno kot za smučarsko kondicijo, marsikdaj pa sta se o svojem sanjskem alpinistično smučarskem podvigu pogovarjala s kakšnim kolegom, ki mu je kaj podobnega že uspelo.

Čeprav je bil pogled izpod vrha Matterhorna v globino grozljiv, ni bilo ne enega in ne drugega strah; pozneje sta le priznala, da sta gledala navzdol z velikim spoštovanjem. Tako je Aleš še enkrat pogledal vezi na smučeh, nekajkrat globoko vdihnil in se spustil v globino.

USODNI SKALNI ROGLJIČEK

Vendar mu je uspelo narediti le nekaj zavojev. Kot nam je zdaj pripovedoval, se mu je kmalu po startu zgornja smučka zataknila za skalni rogljiček, ki je štrlel iz snega, »ker sem se premalo odrinil«; vrglo ga je čez smuči, obrnil se je v zraku in padel na glavo, se še enkrat obrnil in pristal na nogah, hotel dobiti stik smuči s snegom, da bi lahko hitrost in smer poti spet vzel v svoje roke, pri tem se mu je odpela ena smučka, ko se je pri že kar veliki hitrosti hotel ustaviti samo z drugo, pa se mu je dobrih 350 metrov po startu odpela še ta.

Blaž, ki je s snežno desko smučal malone tik za njim, se je zgrožen ustavil: vse je videl in natančno je lahko sklepal, kaj to pomeni. Ko so se njegova predvidevanja začela uresničevati, ga je šok dobesedno prikoval v steno.

Najprej je videl eno od Aleševih smuči, ki je kot puščica poletela prek stene, potem Aleša, ki je za njo zgrmel po strminah: najprej po strmini, potem prek skoka, nato v ozebniček in zatem kdo ve kam, ker mu je izginil izpred oči.

Alešu je v bolnišnici v švicarskem Vispu vseskozi stal ob strani Blaž Čadež.

»Ko sem ostal brez smuči na nogah in ko me je odneslo, sem sprva mislil, da bi nekako lahko nadzoroval dogajanje in nemara celo usmerjal padec,« nam je pripovedoval Aleš Lončarič. »Vendar sem že čez nekaj sekund ugotovil, da je to popolnoma nemogoče, saj sem letel, kot bi me kdo izstrelil. Popolnoma sem izgubil orientacijo, hitrost in strmina sta z menoj delala, kar sta hotela, še najmanj pa tisto, kar bi si sam želel. Obráčalo me je in metalo in ob enem od padcev na glavo vem, da mi je počila čelada, nakar sem nagonsko — ali pa naučeno, kdo ve — zavaroval glavo z rokama. Ko sem še mislil, da lahko kaj storim, sem poskušal biti trd, da bi se nemara tako ustavil, ko sem izgubil vsakršno upanje, sem spoznal, da je najbolje biti čim bolj mehak in se pustiti, da te meče, kot je najbolj normalno.«

Ves čas ni niti za trenutek izgubil zavesti in je med drugim videl, kako ga je po zraku neslo prek skalnih rogčev, na katerih bi ga razsulo, pa ga je vedno odneslo preko in na kakšno snežno strmino, podobno skakalnici, po kateri se je nekaj časa dričal, potem pa ga je spet vrglo čez in na drugo snežišče. »Čeprav je bil vsak padec na tla, potem ko me je v zraku vedno vsaj enkrat zavrtelo, hudo boleč, nikoli nisem padel niti na skalo, niti na trd led,« pravi. »Če bi enkrat samkrat zadel ob takšno podlago, bi me scefralo. Toda vsak padec, čeprav na snežno strmino, je bil strahotno boleč. Ko sem nekaj časa tako letel, sem si prav želel, da bi bilo vsega nemudoma konec, da bi čimprej umrl, tako neznosne so bile bolečine.«

»ODLOŽEN« V LEDENI RAZPOKI

Nenadoma pa je vse obstalo: ni bilo več padanja, ni bilo več drsenja, ni bilo več bolečin, svet se je ustavil. Matterhorn je Aleša odložil v plitvi ledeni razpoki, ki se je postavila na njegovo pot; če je ne bi bilo, bi letel še nižje in še dalje. »Kaj, takole se konča življenje?« je za hip pomislil Aleš. Potem ni nekaj časa čisto nič več premišljeval; kot nam je zdaj pravil, je bil tako utrujen od vsega, da je isti trenutek globoko zaspal.

Gorski reševalci so pozneje domnevali, da je letel tistih nekaj več kot 700 metrov globoko, tričetr kilometra torej, preko stene več kot minuto s hitrostjo najmanj 120 kilometrov na uro, Alešu pa je ta čas minil neznan-sko hitro.

Blažu Čadežu je ta čas pod vrhom Matterhorna ledene-la kri. Kaj naj stori, potem ko je Vzhodna stena vzela Aleša? Sam je stal tam zgoraj in ni vedel, ali naj nadaljuje začeto ali naj sname snowboard in se v dolino vrne po smeri, po kateri sta bila skupaj priplezala. Nenadoma se je odločil: smučal bo za tovarišem, ker ga mora najti. In se je pognal po grozljivo strmi Vzhodni steni. Čeprav je bil močno pod vtisom nesreče, je bil popolnoma zbran in sploh ni pomislil na to, v kakšnem stanju bo našel prijatelja.

Ko je pripeljal do plitve ledeniške razpoke in v njej zagledal Aleša, sprva ni mogel verjeti lastnim očem: prijatelj se je premaknil, brž ko se je ustavil ob njem, in ga prosil, naj mu pomaga vstati, potem pa mu je potožil, da ga strašno zebe. Ker je Aleš med padcem izgubil vse, kar je imel v nahrbtniku, ga je Blaž oblekel v tisto, kar je še imel, in ga zavil v reševalno aluminijasto folijo. V snežno pobočje ob razpoki je s snežno desko z velikimi črkami napisal »Help«, potem si je spet pripel desko in odsmučal v planinsko kočo Hörnli po pomoč. Takrat ni niti pomislil, da je postal rekorder Matterhornove Vzhodne stene, saj jo je kot prvi človek na svetu presmučal s snežno desko.

Točno ob 15.26, kot so natančni Švicarji napisali v svoje poročilo, je iz planinske kočice prišlo v helikoptersko centralo Air Zermatt sporočilo o nesreči in le osem minut pozneje se je 33-letni pilot **Gerold Biner** dvignil iz Zermatta, z njim pa sta bila tudi drugi pilot **Olivier Clausen** in zdravnik **dr. Christian Schweiger**. Pripravljene so bili, da bodo izpod gore spet prinesli mrtvega alpinista. Biner, ki že 14 let dela za Air Zermatt, ki je doslej kdo ve kolikokrat letel v Centralne Alpe in ki med drugim odlično pozna Vzhodno steno Matterhorna, natančno ve, da je le kakšen promil, največ pa desetinka odstotka možnosti za preživetje ob padcu prek te stene.

Posadka helikopterja je hitro našla kraj nesreče, videla ob razpoki v aluminijasto folijo zavitega človeka in se pripravila, da bo truplo zavila v svojo vrečo in ga pod helikopterjem odpeljala v dolino, ko se je ovoj na snegu začel premikati. Ker tam pristanek ni bil možen, je posadka odletela do najbližje žičniške postaje, tam pobrala še enega gorskega vodnika, ga skupaj z zdravnikom odložila v bližini ledeniške razpoke, oba sta pomagala Alešu do helikopterja, okoli petih popoldne pa je ponesrečenec že ležal v bolnišnici v Vispu.

VISOK RAČUN NI NAJPOMEMBNEJŠI

»Počutil sem se kot močno pretepen,« nam je pripovedoval Aleš Lončarič. »Ko so me zdravniki natančno pregledali in rentgenizirali, so v njihovo in moje presenečenje ugotovili, da sem le močno potolčen po vsem telesu, da nimam niti pretresa možganov in da imam odlomljeno samo koščico v levem kolenskem sklepu. In zaradi vsega tega se niti smejeti nisem mogel, ker sem imel po obrazu odrgnine. Po dveh dneh so me odpustili iz bolnišnice.«

Kmalu je iz Švice prišel na Alešev ljubljanski naslov račun: za helikoptersko reševanje 8500, za bolnišnično zdravljenje in preglede nekaj več kot 2500 švicarskih

frankov, v celoti torej okoli 11.000 švicarskih frankov ali približno 1,2 milijona slovenskih tolarjev.

Čeprav je to ogromno denarja, ki ga bo težko plačati, pa čeprav bo velik del zavarovalniškega, Lončaričevi o tem ne bodo veliko premišljevali; če bi se paдец končal

drugače, kot se je, bi bili seveda pripravljeni plačati še veliko več denarja, če bi jim gora le vrnila Aleša.

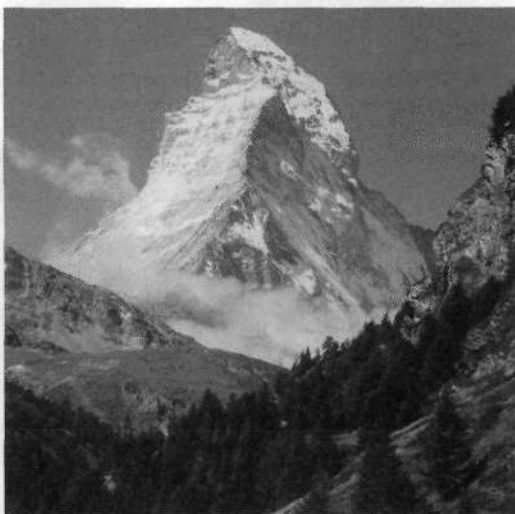
Vrnila jim ga je, pri tem pa je moral fant gotovo imeti več angelov varuhov; en sam tako velikega dela zanesljivo ne bi zmoget sam.

VZPON PO GREBENU HÖRNLI JE TURA, VREDNA SVOJEGA IMENA

MATTERHORN — LEPOTEC IN KAMNOLOM

BORIS STRMŠEK

Napredovanje postaja zaradi pomrznjenega snega precej težje. Navzgor po pobočju ni več videti vrvi, s katerimi si gorniki pomagajo spodaj. V roke vzameva cepine, obenem pa že iščem primerno mesto, kjer si bova nataknila dereze. Nekateri jih že imajo od »Rame« naprej, drugi bodo plezali do vrha brez njih. S cepinom in čevlji skopljem majhno poličko v sneg in počakam na Robija, ki je na drugem koncu vrvi. Dereze so kmalu na čevljih in nato dokaj hitro napredujeva navzgor po strmem belem pobočju. Nenadoma sva na robu in Robi, ki ga zaradi višine daje glavobol, si oddahne. Pogledava na drugo stran, v Italijo, tam spodaj je Cervinia. Videti je ledenike, jezera, zelena pobočja, daleč spodaj so naselja. Nisva še čisto na koncu, treba je še po kot nož ostrem grebenu proti desni. Na levo je prepadna skalna stena, na desno so strma zasnežena pobočja, ki krasijo vršni del slovite severne stene. Loviva ravnotežje po ostrem grebenu in kmalu sva na švicarskem vrhu, najin cilj pa je še kakih 50 metrov naprej. To je italijanski vrh, sicer kakšen meter nižji od

Pogled na Matterhorn (4477 m) iz Zermatta: levo je vzhodna stena, desno slovita severna stena, med njima greben Hörnli.

namesto komentarja

ENOTNE ALPE

Zadnji vsaj dve leti se marsikdo v Sloveniji hoče primerjati z drugimi Evropejci, predvsem tistimi z zahoda celine: hočemo biti del Evrope, imeti takšno življenje, kakršnega živijo tam, tudi tak standard in tudi take življenjske navade.

Slovenski planinci menda nimamo kompleksov, da smo kaj manj ali kaj drugačni kot so drugi alpski narodi: od nekdaj smo del teh Alp, pa naj so bile politične razmere v Sloveniji take ali drugačne in naj je bil naš standard podoben tistim sredi Alp ali bistveno nižji. Pred drugo svetovno vojno so bili slovenskim planincem nekateri deli Alp enako domači kot Vzhodni Julijci, v domačih gorah, ki so bile vseskozi del evropskih gora, pa so takointako bili neusmiljene alpinistične boje z vsemi drugimi evropskimi plezalci.

Kakšno desetletje smo se potem čutili nekoliko odmaknjene od evropskih alpskih dogajanj — a vrhunski slovenski alpinisti niti v letih najhujše osame niso izgubili stika z Evropo in kmalu potem z vsem svetom. Njega dni so bili Zahodni Julijci za slovenske gornike itak enako znani kot vrhovi, poti in stene nad Mojstrano, zadnja leta so za naše planince celotne Alpe prav tako del Alp kot Kamniške Alpe in Julijci okoli Triglava.

Le malokdo ima zdaj manjvrednostne komplekse, ko se odpravi v Centralne Alpe: slovenski gorniki smo enako dobro opremljeni in pripravljeni kot vsi drugi v Alpah. Imamo pa nemara celo majhno prednost, ki so jo v zadnjih letih izgubili planinci druge po Evropi: pri nas se na gorskih poteh še vedno pozdravljamo. To bi veljalo kar ohraniti in negovati, kot ohranjamo še nekatere druge etnološke značilnosti. Težje bo kdaj pozneje prijaznost in omikano obnašanje spet uvajati kot ga zdaj ohraniti.

Marjan Raztresen